

I 2014 må en utdanning av høyeste kvalitet speile de globale utfordringene. Det skylder vi studentene, skriver Ole Petter Ottersen.
FOTO: INGÅR STORFJELL

Høyere utdanning. Forsknings- og utdanningspolitikken må utformes i et globalt perspektiv, med et øye for de spesielle forutsetningene vi har her i Norge.

Kritisk blikk for kvalitet

Debatt

Ole Petter Ottersen
rektor,
Universitetet i Oslo

Regjeringserklæringen forteller oss at vi må frembringe flere internasjonalt ledende forskningsmiljøer og sikre høy kvalitet på utdanningen. Dette skylder vi ikke minst de over 7000 studentene som begynner på Universitetet i Oslo mandag 11. august. Vi har innhentet råd fra en internasjonal ekspertgruppe, og rapporten deres er relevant for hele sektoren og våre myndigheter.

Første rapport legges frem

Norge er ikke alene om å flagge ambisjoner innen utdanning og forskning. Tvert om, konkurransen hardner til i takt med økt globalisering. Skal vi klare å tiltrekke oss og beholde de beste forskerne og studentene må vi tilpasse oss denne virkeligheten. Og vi må eksponere oss for konstruktiv kritikk.

Det strategiske rådet vi opprettet i 2012 legger nå frem sin første rapport etter flere møter med universitetet, Forskningsrådet, departement og andre aktører og interessenter i det norske forsknings- og utdanningslandskapet. Rådet er ledet av Esko Aho, tidligere statsminister i Finland, og har flere prominente medlemmer inklusive to nobelprisvinnere.

Bør satse mer på tverrfaglighet

Rapporten påpeker at Universitetets strategiplan er for generell og at den ikke gir klare nok føringer og prioriteringer. Rådet har gjort en profilanalyse der det gis råd om hvordan universitetet bør be-

vege seg for å oppnå sine strategiske mål. Vi bør satse mer på tverrfaglighet, både innen forskning og utdanning, utvikle en kultur som er mer utadvendt, og dyrke vår autonomi i større grad enn det vi gjør i dag.

Det gis også råd om at vi bør konkurranseutsette flere av våre ressurser.

Profilanalysen tydeliggjør at et moderne universitet gis av målkonflikter. For eksempel er det et viktig mål for ethvert universitet å bygge sterke disipliner, men samtidig må ressurser settes av for tverrfaglig forskning og utdanning på tvers av disiplinene. Og behovet for konsentrasjon om enkelte fag kommer fort i motstrid til ønske om faglig bredde.

De mange aktverdige målene drar i forskjellige retninger og skaper spenninger som river og sliter i et moderne universitet. Det kreves vanskelige og ofte smertefulle prioriteringer. Men som rådet så riktig skriver: Målkonfliktene kan avdempes gjennom samarbeid og arbeidsdeling mellom institusjoner - nasjonalt og internasjonalt. Spesielt fremheves potensialet for en mer omfattende arbeidsdeling på nordisk nivå. Her har vi utfordringer og muligheter.

Må rekrutteres internasjonalt

Det strategiske rådet kommer med en rekke anbefalinger som nå skal diskuteres i styret og internt, og som har like stor relevans for andre norske utdanningsinstitusjoner som for Universitetet i Oslo. Det anbefales at det satses på å få miljøer i verdensklasse primært på områder der institusjonen allerede har styrke og fortrinn. Videre må det rekrutteres internasjonalt, hentes inn flere ressurser fra EU, skapes en atmosfære for originalitet og kreativitet, og satses mer på utdanningskvalitet.

Disse punktene er nødvendige deler av «resepten» for ethvert universitet og en-

hver høyskole som har ambisjoner om å komme i internasjonal tetposisjon.

Tilhenger av gratisprinsippet

Videre viser rapporten til spesielle utfordringer for norske institusjoner. Vi vet fra før at vi tilhører et lite språkområde, og ligger langt fra de store veikryssene i Europa som talentene gjerne trekkes til. Rapporten peker på hvordan øremerket finansiering av forskning i Norge gjør norske institusjoner mindre fleksible, med mindre økonomisk handlingsrom enn andre europeiske og spesielt amerikanske institusjoner.

Det nevnes også at vi er i en særstilling når vi ikke krever skolepenger. Universitetet i Oslo er sterk tilhenger av gratisprinsippet i utdanningen. Men blikket utenfra minner oss om at vi har andre forutsetninger enn mange av de institusjonene som jager etter talent og ressurser på det samme markedet som vi.

Etterspurte universiteter

Vi har vært gjennom en sommer der presse og publikum har løpt til våre forskere for bedre å fatte hvorfor vårt lille hjørne av verden brått er utsett som mål for internasjonal terror og for bedre å forstå bakgrunnen for de tragiske krigshandlingene på Gazastripen. Universitetene etterspørres når det søkes svar på hvordan vi kan takle de store utfordringene innen klima, miljø, energi, ressursfordeling og helse.

Alle disse utfordringene krever utdanning og forskning av høy kvalitet, basert på den tverrfagligheten som vårt strategiske råd sier bør styrkes. Anno 2014 må en utdanning av høyeste kvalitet speile de globale utfordringene. Og forsknings- og utdanningspolitikken må utformes i et globalt perspektiv, med et kritisk blikk utenfra og med et øye for de spesielle forutsetningene vi har her i Norge.

Debatt

Kaia Marie Rosseland
leder, Velferdstinget i Oslo og Akershus

Studentenes boligkrise

«Oslo-studenter vil bo sentralt. – De er kravstore», sier Nikolas Farmakis i Utleiemegleren til Aftenposten 2. august. Farmakis har ved flere anledninger snakket om at det er lyse boligutsikter for studenter, og at studenter bare er kravstore. Dette stemmer ikke. I dag har Studentsamskipnaden i Oslo og Akershus (SiO) over 3500 studenter i kø for studentboliger. Dette viser klart det store behovet for å bygge raskere og flere studentboliger.

Av SiO sine totalt 8426 boliger ligger 4362 utenfor ring 3. Det vil si at over halvparten av studentene som bor i studentbolig i Oslo, bor utenfor den indre kjernen. Her svekkes Farmakis argument om at studenter kun ønsker å bo sentrumsnært. Det er heller ikke rart at studenter velger eller ønsker å bo innenfor ring 3. Flere har for første gang flyttet hjemmefra, er ikke kjent med byen og ønsker dermed å ha et bosted som er nært campus. 4. august er det i Oslo kun 489 ledige boliger til under 6000 kroner i måneden. Hvis man sammenligner dette med de 11.000 nye studentene som er tatt inn på studier i Oslo og Akershus ser man at det er en boligkrise for studenter allerede før studiestart. Utleiemeglerens egen prisstatistikk viser at leieprisene i Oslo har en svært uheldig utvikling for de på boligjakt.

Jeg vil påstå at de høye boligprisene og den labre dekningsgraden er med på å skape større forskjeller blant studenter. Det går et skille mellom de studentene som får hjelp hjemmefra, og de som ikke får annen støtte enn lån og stipend. Forskjeller finnes også mellom de som finner tid til å ha deltidsjobb, og de som ikke har kapasitet eller mulighet ved siden av studiene. Mellomalternativet i Statistisk sentralbyrås befolkningsfremskrivelser er at det antas at Oslo kommune vil passere 700.000 innbyggere i 2020. For at vanlige familier skal ha mulighet til å skaffe seg et sted å bo, vil dette kunne gjøres gjennom å øke studentboligtildelingen. Det er med å redusere de økte leieprisene og det er med å gi studentene en mer levelig økonomi.

I Oslo blir dekningsgraden på studentboliger stadig dårligere. Dette er en uheldig utvikling for studenter, samt for Oslo kommune som hovedstad og kunnskapsby. Målet er å ha 20 prosent dekningsgrad for studentene, men den er nå på kun 13,29 prosent viser Norsk studentorganisasjons nypubliserte studentboligundersøkelse. Det vil si at SiO mangler ca. 4751 hybelenheter. Samskipnaden står klar med spadene, men Regjeringen og kommunen må ta ansvar slik at godsnakk blir til virkelighet. Det er sant at det finnes noen ledige leieboliger utenfor ring 3. Men å avfeie boligkrisen for studenter av den grunn, blir som å si at en kald vinter motbeviser klimakrisen.